

Kur'ân bahçesinin meyveleri

Abdullah Bey: “Kur'ân'da, diğer meyveler yanında üzüm ve hurmadan ismen bahsedilmesinin ne gibi hikmetleri vardır?”

Kur'ân, varlıklardan, varlıkların zatlari ve maharetleri için bahsetmez, yani varlıkların mânâ-yı isimleri için bahsetmez, varlıkların tevhid inancına olan delâletleri için, Allah'ın azametini, kudretini, ilmini, iradesini, merhametini, şefkatini göstermek ve ispat etmek için bahseder. Kur'ân bu gayeye matuf olarak kâinatta var olan belli başlı hemen bütün varlıklardan bahseder ve bunları inkârcı insanın gözüne sokar. Ardından sorar: “Yedi göğü birbiriyle ahenk içinde O yarattı. Rahman'ın yarattığında nizamsızlıktan eser göremezsin. Haydi! Çevir gözünü, en küçük bir kusur görüyor musun? Sonra tekrar tekrar gözünü çevir. Göz kusur bulamaz, hor ve hakir olarak sana döner; o göz bitkindir artık. And olsun ki dünya semasını Biz kandillerle süsledik.”¹

Üstad Bedüzzaman Hazretlerine göre Kur'ân, kâinat sayfalarında ve zamanların yapraklarında kudret kalemiyle yazılan yaratılış âyetlerini cinlere ve insanlara ders veriyor. Her biri birer manidar harf olan varlıklara mânâ-yı harfî nazarıyla, yani onlara Yaratıcıları hesabına bakıyor; “Ne güzel yapılmış! Ve ne kadar güzel bir sûrette Yaratıcının cemalini gösteriyor!” diyor. Kur'ân, böylece kâinatın hakikî güzelliğini gösteriyor.²

Bedüzzaman'a göre, cansız varlıklara, Cenâb-ı Allah'ın özellikle azamet, büyüklük ve kudretini görmek; canlı varlıklara ise, Allah'ın özellikle merhamet ve şefkatini görmek kastıyla bakmalıdır.³ Üzüm ve hurma tanecikleri birer şifâ deposudur, birer şefkat tomurcuğudur, birer merhamet tebessümüdür, birer cisimleşmiş rahmet incisidir! Bu incilerde insanın sağlığına ve sıhhatine yarayan ne kadar ince zerrecikler yerleştirilmişse, hepsi de Allah'ın Rahman, Rahîm, Müşfik, Şâfi, Rezzak, Vedûd, Cemil gibi cemâlî isimlerinin birer işaretçisi ve göstericisi hüviyetindedir.

Bununla beraber, diğer ağaçlar, bitkiler, bağlar, bostanlar ve bahçeler de birer âyet değeri taşıması açısından üzüm ve hurmadan geri kalmaz. Ve Kur'ân onları da ihmal etmez.

İşte âyetlerden bir kaçı:

“İnsan yediklerine bir baksın! Biz suyu bol bol indirdik. Toprağı yardıkça yarıdık. Ondan taneler, üzüm, sebzeler, zeytinlikler, hurmalıklar, bol ağaçlı bahçeler, çeşit çeşit meyveler ve otlar bitirdik. Size ve hayvanlarınıza rızık olsun diye.”4

“Gökyüzüne parıl parıl parlayan bir kandil astık! Yağışa hazır bulutlardan bol bol su indirdik. Onunla yerden taneler, bitkiler ve gür ağaçlı bahçeler çıkardık.”5

“Bitkiler ve ağaçlar O’na secde eder. O’nun emrini dinler. O, gökyüzünü yükseltip âleme nizam ve ölçü verdi. Tâ ki adâletten ve dînin emirlerinden ayrılarak ölçüde sınırı aşmayın. Ölçüyü ve tartıyı adaletle yerine getirin ve âhiretteki mizanınızı ziyana düşürmeyin. Yeryüzünü canlılar için O hazırladı. Orada meyveler, salkım salkım hurmalar, yapraklı taneler, hoş kokulu bitkiler vardır. Ey insanlar ve cinler! Rabb’inizin nimetlerinden hangisini inkâr edersiniz?”6

“Üstlerindeki göğe bakmazlar mı? Onu nasıl binâ edip süsledik ki, hiçbir gediği yoktur. Yeryüzünü döşedik, onda sabit dağlar yarattık, onda her güzel çiftten bitkiler yeşerttik. Hakka yönelen her bir kul için bunlar görüp ibret alınacak delillerdir. Gökten de bereketli bir su indirdik. Ve kullar için rızık olsun diye onunla bağları, taneli ekinleri, salkımları üst üste binmiş yüksek hurma ağaçlarını bitirdik. O suyla ölü bir beldeye can verdik. İşte kabrinizden çıkışınız da böyle olacaktır.”7

“Yeryüzünü enine boyuna yayıp döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar meydana getiren ve yeryüzünde meyvelerin hepsinden iki çift yapan O’dur. Sürekli olarak gece ile gündüzü birbirine dolamaktadır. Düşünecek olan bir kavim için bunda muhakkak ki, ibretler vardır. Yeryüzünde birbirine komşu kıt’alar vardır. Üzüm bağları, ekinler, çatallı ve çatalsız hurmalıklar vardır ki, hepsi bir tek su ile sulanır. Hâlbuki meyvelerinde birini öbürüne üstün kılıyoruz. Akli eren bir kavim için bunda muhakkak ibretler vardır. Eğer şaşırıyorsan, asıl şaşılacak şey onların şu sözleridir: ‘Biz toprak olup gittikten sonra mı, yani biz gerçekten yeniden mi yaratılacağız?’ İşte bunlar Rablerini inkâr etmişlerdir. Bunlar boyunlarında demir halkalar bulunanlardır. Ve işte bunlar cehennemlikler, orada ebedî kalacaklardır.”8

Dipnotlar:

- 1- Mülk Sûresi: 3,4,5.
- 2- Sözler, s. 121.
- 3- Mesnevî-i Nûriye, s. 120.
- 4- Abese Sûresi: 24-32.
- 5- Nebe’ Sûresi: 13-16.
- 6- Rahman Sûresi: 6-13.

7- Kaf Sûresi: 6-11.

8- Ra'd Sûresi: 3-5.